

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра словацької філології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля

Юрій БІДЗІЛЯ

« 02 » вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА (НАВЧАЛЬНА)

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035. Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація)	035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська
Освітня програма	Чеська мова та література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	чеська, українська

Робоча програма «Перекладацька практика (навчальна)» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальностей 035. Філологія предметної спеціальностей (спеціалізації) 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська освітньої програми «Чеська мова та література».

Розробники: Буднікова Леся Томашівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри словацької філології

Петріца Наталія Миколаївна, доцент, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри словацької філології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *словацької філології*
протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Петріца Н.М.

Схвалено науково-методичною комісією філологічного факультету

протокол № 1 від 02.09. 2024 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Галина ШКУРКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:
	2
Загальна кількість годин – 90	Семестр:
	4
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Індивідуальна робота:
	60
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	30

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою практики «Перекладацька практика (навчальна)» є поглибити теоретичні знання та набуті практичні навички перекладача із чеської мови.

Завданням перекладацької практики є:

- поглибити і закріпити знання, які студенти одержали протягом двох років навчання в університеті;
- оволодіти навичками письмового перекладу спеціальної літератури зі чеської мови рідною та з рідної чеською;
- розвивати у студентів любов до професії перекладача, прагнення до всебічного вивчення іноземних мов та культур.

Відповідно до освітньої програми «Чеська мова та література», проходження практики «Перекладацька практика (навчальна)» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних (ЗК) компетентностей спеціальності (ЗК03, ЗК 05, ЗК 06, ЗК 07, ЗК 11, ЗК 12) та фахових (ФК) компетентностей (ФК 06, ФК 07, ФК 08, ФК09, ФК10):

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами проходження практики «Перекладацька практика (навчальна)» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Чеська мова та література»:

ОК 12. Сучасні інформаційні технології, антикорупція та доброчесність у перекладацькій діяльності.

ОК 22. Теорія і практика перекладу.

ОК 24. Культура Чехії: перекладознавчий вимір.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Чеська мова та література**», проходження практики «**Перекладацька практика (навчальна)**» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.	ПРН01
Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	ПРН02
Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.	ПРН03
Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.	ПРН06
Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.	ПРН10
Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.	ПРН11
Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	ПРН14
Вміти перекладати тексти різних стилів і жанрів з чеської мови українською та навпаки.	ПРН20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики «**Перекладацька практика (навчальна)**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
вміти вільно спілкуватися українською та чеською мовами, їх усною та письмовою формами, використовуючи їх для ведення ефективної міжкультурної комунікації;	ПРН01
вміти добирати інформацію при перекладі, користуватися різними перекладацькими програмами;	ПРН02
вміти організувати власну навігацію навчання при проходженні перекладацької практики;	ПРН03
вміти використовувати інформаційні й комунікаційні технології при перекладі текстів різних типів;	ПРН06
знати норми української та чеської літературної мов, послуговуючись цими знаннями при перекладі;	ПРН10
знати принципи, технології і прийоми створення письмових текстів різного характеру;	ПРН11
вміти використовувати чеську мову в письмовій формі при перекладі текстів різної тематики.	ПРН14
вміти перекладати тексти різних стилів і жанрів зі чеської мови українською та	ПРН20

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Перекладацька практика (навчальна) проходить на базі УжНУ, а саме на кафедрі словацької філології та у відділі іноземної літератури наукової бібліотеки УжНУ.

Бази «Перекладацької практики (навчальної)» також визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і підприємствами перекладацької сфери всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же термін.

Базами проходження практики можуть бути Закарпатська Торгово-промислова палата, Управління з питань зовнішньоекономічних зв'язків європейської інтеграції та транскордонного співробітництва ОДА і представництва МЗС України в Ужгороді, відділ зовнішніх зв'язків УжНУ, відділ іноземної літератури наукової бібліотеки УжНУ, бізнесові структури, спільні підприємстві, перекладацькі агенції, туристичні та торгові фірми тощо.

Здобувачі мають можливість завчасно самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету.

УжНУ наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними підприємства, що можуть стати базами практики під час проходження практики здобувачів освітньої програми «Чеська мова та література»: Закарпатська торгово-промислова палата.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ»

Під час проходження «Перекладацької практики (навчальної)» студенти повинні виконати:

1. Переклад текстів на культурологічну та суспільно-політичну тематику з чеської мови українською (до 5 сторінок).
2. Переклад текстів на культурологічну та суспільно-політичну тематику з української мови чеською (до 5 сторінок).
3. Реферат з актуальних питань теорії та практики перекладу (5-7 сторінок).

Вимоги до написання реферату з «Перекладацької практики (навчальної)»

У межах перекладацької практики здобувачі повинні написати реферат (бажано чеською мовою) на одну із запропонованих тем обсягом до 5-7 сторінок друкованого тексту за такими вимогами:

Кількість сторінок:	5-7	нормосторінок	(включно	зі	списком	використаної
літератури)						
Формат паперу:	A4					
Шрифт:	Times New Roman					
Розмір шрифту:	14					
Поля:	2,5	2,5	3	2		
Інтервал між рядками:	півтора					
Покликання:	в тексті у квадратних дужках					

До списку використаної літератури зараховуються також інтернетвидання.

Теми рефератів, винесені на «Перекладацьку практику (навчальну)»

1. Проблема перекладності в сучасному мовознавстві.
2. Переклад як особливий вид комунікації.
3. Переклад як діалог мов і культур.
4. Питання етапів перекладацького процесу.
5. Дискурс історії вітчизняного та зарубіжного перекладознавства.
6. Теорія перекладу в світлі контрастивного вивчення мов.
7. Міжкультурний фактор у перекладі.
8. Переклад у Чехії.
9. Проблеми фахового перекладу.
10. Специфіка перекладу текстів різних жанрів.

7. ОРІЄНТОВНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ «ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ»

- проведення настановчого інструктажу на факультеті;
- проведення ознайомлення з наявною літературою з необхідної тематики у відділі іноземної літератури наукової бібліотеки УжНУ;
- переклад текстів;
- робота на базі практики, де студенти здійснюють письмовий переклад текстів;
- підготовка відповідних матеріалів практики та перевірка їх керівником практики;
- захист перекладацької практики при комісії.

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1.	Проведення настановчого інструктажу на факультеті	1-ий день
2.	Проведення ознайомлення з наявною літературою з необхідної тематики у відділі іноземної літератури наукової бібліотеки УжНУ.	1-ий день
3.	Підготовка реферату, переклад текстів	1-2-й тиждень
4.	Письмовий переклад текстів культурологічного та суспільно-політичного характеру	1-2-й тиждень
5.	Підготовка відповідних матеріалів та перевірка їх керівником практики.	12-14-й день
	Загальна тривалість практики	2 тижні

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Перед початком перекладацької практики проводиться інструктаж, на якому студентам пояснюється порядок проходження, її зміст та конкретні завдання.

У відділі іноземної літератури наукової бібліотеки УжНУ студентів знайомлять з наявним фондом іноземної літератури на культурологічну тематику та словниками даного профілю.

Студенти мають змогу вибрати книгу на іноземній мові на потрібну їм тематику і перекласти необхідний обсяг та зібрати матеріал для написання реферату.

Наступним етапом практики є робота на базі практики, де студенти перекладають необхідні тексти.

Завершальним етапом практики є оформлення необхідно документації, перекладів та написання звіту.

Керівник практики перевіряє переклади, реферат та звіт.

Захист «Перекладацької практики (навчальної)» відбувається у формі співбесіди при комісії, яка складається з трьох НПП кафедри.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПРАКТИКИ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Звіт про проходження «Перекладацької практики», складається з таких розділів:

1. Тривалість та послідовність проходження практики.
2. Загальна характеристика бази практики.
3. Опис виконаної роботи.
4. Власні висновки та пропозиції.

Матеріали перекладацької практики:

1. Переклад текстів на культурологічну та суспільно-політичну тематику з чеської мови українською (до 5 сторінок).

2. Переклад текстів на культурологічну та суспільно-політичну тематику з української мови чеською (до 5 сторінок).

3. Реферат з актуальних питань теорії та практики перекладу (до 5 сторінок).

Щоденник практики

Щоденник практики заповнюється студентом, де керівник практики дає свій висновок про роботу студента із запропонованою оцінкою.

Порядок допуску звіту до захисту практики

Студент допускається до захисту практики, якщо здав усі визначені документи: звіт, щоденник практики та матеріали практики.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією НПП кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	зараховано

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№ п/п	Вид роботи	Кількість балів
1.	Переклад текстів з чеської мови українською.	30
2.	Переклад текстів з української мови чеською.	30
4.	Реферат з актуальних питань теорії та практики перекладу (5-7 сторінок).	20
5.	Звіт про проходження практики та його захист.	20
	Усього	100

Критерії оцінювання реферату

Оцінка	Критерії оцінювання
20 балів	Виконані всі вимоги до написання й захисту реферату: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання
15 балів	Виконані всі формальні вимоги до написання й захисту реферату: витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Проблема позначена, але не достатньо обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему й викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно, дані правильні відповіді на додаткові питання
10 балів	Основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені недоліки. Зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутні логічна послідовність у судженнях; не витриманий обсяг реферату; є недоліки в оформленні; на додаткові питання дає неповні відповіді
5 балів	Є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; відсутній висновок
2 бали	Тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми
0 балів	Реферативна робота не виконана

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гудманян А.Г. Вступ до перекладознавства: навчальний посібник для студентів спеціальності «Переклад» / А.Г. Гудманян, А.В. Сітко, Г.Г. Єнчева. Вінниця: Нова Книга, 2020. 352 с.
2. Houžvičková M., Hoffmannová J. Čeština pro překladatele Základy teorie, interpretace textů, praktická cvičení. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2012. 270 s.

Допоміжна література

1. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.
2. Славова Л. Л., Борисенко Н. Д. Лінгвокультурологічні основи перекладу. Житомир: Видавництво ЖДУ, 2016. 84 с.
3. Andričík M. K poetike umeleckého prekladu. Levoča, 2004.
4. Bednaříková B., Dokulilová K., Kabelka P. Překlad jako kulturní transpozice. 1. Vyd., 2017, 160 s.
5. Hrala, Milan (ed.). Kapitoly z dějin českého překladu. Karolinum, Praha, 2002.
6. Hrdlička, M., Gromová, E., ed. Antologie teorie uměleckého překladu (výběr z prací českých a slovenských autorů). Ostrava: Ostravská univerzita, 2004. 344 s.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація перекладачів України: https://www.uta.org.ua/translation_standards.htm
2. Український правопис [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
3. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rozum.org.ua.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.slovnyk.net>
5. Ústav translatologie FF UK v Praze <https://utrl.ff.cuni.cz/cs/veda-a-vyzkum/publikace-online/>
6. Vícejazyčný slovník <https://slovník.seznam.cz/> Akademický slovník současné češtiny <https://slovníkcestiny.cz/uvod.php>
7. Ukrajinsko-český slovník neologizmů <http://www.slu.cas.cz/ukrneo/ukrneo.html>
8. Slovník spisovného jazyka českého <https://ssjc.ujc.cas.cz/>